

Les males llengües diuen...

Males llengües no. Senzillament absències de bones amistats.

Era necessària l'aclaració. Si aquesta secció del nostre periòdic respongués amb fidelitat al seu títol, ens veuríem obligats a donar-li unes proporcions tant voluminoses com les del cervell del nostre admirat admirador senyor Bastardas, qui no ha trobat encara prou berret en l'esplèndid assortit de l'hisenda sogral.

La senzilla a l'ensem que amena i culta conversa del senyor Junoy, del senyor Brocà, del senyor Moles, del senyor Marsillach, del senyor... *bueno*, de tants i tants senyors que conreen les absències de bones amistats com veritables artistes, fugiria de la nostra secció, però nosaltres, lo meteix que'ls esmentats senyors i altres distingits sportsmen, som incapaçs de bescantar a ningú.

Una al·lusió remota, un discret recordatori, la punta d'un vel—no més la punta—que s'alça un moment—no més un moment—i un comentari ràpid i festiu. Res més. Això és tot.

A la peixera del Liceu, a la *peña* de l'Ateneu, a les taules tribuna del Continental, la Maison Dorée i el Suiç poden estar tranquils. No els pendrem la parroquia!

Nosaltres som uns bons xicotets.

No hi ha gens de verí, en la nostra mala llengua.

Perquè si tinguéssim verí no ens entreteniríem a comentar si sant senyor Bastardas, confessor i fundador i quefe popular de la futura esquerra catalana—quantas esquerres per una sola mà!—mastega coses difícils quan fa d'orador i porta un coll de camisa completament *cuàkero*, per no desentonar amb l'estil den Puig i Cadafalch a la Diputació.

***

A la Ronda de Sant Pere, número 3, hi ha, de poc, el Centre Reformista, que és del partit que a tot arreu n'hi han menes.

Es un local arreglat amb luxe especial. Hi han molts billards, moltes taules de ruc i de tresillo, cadires de palla i bibliotecari. Biblioteca, no.

L'arrendament del local el paguen el senyor Junoy, el senyor Zulueta i Gomis, el senyor Murúa, el senyor Dualde.

En Miró i Trepà—avui *duque de Tovar*—diu que ho paga tot i és l'amo.

I com que'ls nou socis restants també s'han fet la meteixa il·lusió, disputen la quefatura del partit a en Junoy, a en Zulueta, a en Murúa i a en Dualde amb una bona fe evangèlicament reformista.

La situació, com se veu, no pot ser més delicada, però en Miró i Trepà—avui *duque de Tovar*,—que és home de solucions per tot, ha trobat ja la definitiva.

Cambiaràn de local. Aniràn a instal·lar-se, amb bibliotecari i taules de joc, a un altre pis de l'*Ensanche del Paralelo*, i una vegada allí faràn un casament, que haurà de ser polígam, amb el partit lliberal den Collaso, el den Roig i Bergadà, el den Grañé, el den Julien, el den Ortubia, el den Utzet i els que aniràn venint.

Un casament *in articulo mortis*.

***

La Defensa Social té un home:
El Conde de Santa María de Pomés.
La Defensa Social té un savi:
El Conde de Santa María de Pomés.
La Defensa Social té un filòsof:
El Conde de Santa María de Pomés.
La Defensa Social té un orador:
El Conde de Santa María de Pomés.

Y el Conde de Santa María de Pomés, què té?

El Conde de Santa María de Pomés té...
¡la Defensa Social!

***

Diuen que'l cacic de la Vall d'Aràn ha resolt el problema, és a dir, el bell ideal de la seva vida, de fer la seva personalitat *incomensurable*.

I l'ha resolt d'una manera definitiva per un miracle que tant sols ell és capaç de realitzar amb l'ajuda dels deus. La deesa Themis posà sobre son front una gentil corona, i en nits de misteri, plaers i *dolors* derramà en el seu cor—hi ha qui suposa fetge—la santa i confortadora conformitat, que és el camí gloriós del caciquisme, de les diputacions provincials i de la Mancomunitat ben retribuïdes.

Des d'aquella hora la banya simbòlica ha passat a ser ornament indispensable de tota festa a la Vall d'Aràn.

Amb banyes innombrables s'adornen els arcs triomfals alçats per l'entusiasme popular al seu cacic, i quan aquest celebra els seus èxits en festivals pantagruèlics, els bons pastors de la Vall toquen llurs corns, i el ressò, com un eco de glòria, retona de muntanya en muntanya, saltant per les singleres del Garona, fins a esclatar en el front d'arquitectura capricòrnica.

***

El *Correo Catalán*, fent referència a una timba-burdell, mena de societat secreta, que diu funciona a Barcelona, manifesta:

«Es más: ayer mismo, en el tugurio de referencia, fué obsequiada con un banquete de promiscuación una famosa coupletista, asistiendo redactores de casi todos los diarios locales (del nuestro, no), y siendo organizada la bacanal no por uno de *El Progreso*, de *El Diluvio* o de *El Poble Català*, precisamente, sino por el redactor eclesiástico de un periódico que entra en muchas casas de familias católicas, y se vanagloria de ser órgano de la «gent de bé»».

Caram! I qui deu ésser el redactor de la moralista *Veu* que organitza aquestes bacanals? En Pagès i Rueda? En *Papitu* Carner? En Bofill i Mates? En Costa i Déu? En... Prat de la Riba (q. D. g.)?

Que's digui, perquè estem disposats, quan sapiguem qui sigui, a demanar-li col·laboració per a L'AVENÇADA. I que bé hi escauria, la seva ploma, en aquesta secció *Les males llengües diuen...*

Ja ho veuen, els que a la vista del públic usen cinturons de castedat: certes amistats, com les dels carlins, no poden tenir-se. No saben aguantar cap secret, i a la millor, després d'enredar a un hom en una aventura, ho xerren a la dona.

I ells, precisament ells, que tenen en ses fileres qui ha menjat a *mandíbula batiente* del jòc i altres excessos!

***

(S'admet correspondència per a aquesta secció.)

En l'acceptació vulgar, un tirà és un rei que governa amb violència i sense atendre a la justícia ni a les lleis. En sa veritable acceptació, és un particular que s'irroga l'autoritat reial sense dret. D'aquesta manera entenen els grecs la paraula tirà; l'aplicaven, indiferentment, tant als prínceps com als dolents, l'autoritat dels quals no era llegítima. Així, tirà i usurpador son dugues paraules perfectament sinònimes.

ROUSSEAU

El cant de les turbes

Vindrà, vindrà, vindrà
el terrible dia de la revolta;
vindrà, vindrà, vindrà
i la rossa testa rodolarà

Mirau la princesa que esplèndida n'està,
la rossa cabellera en l'air· voleiant.
No quedin tes finestres obertes a l'espai,
que'ls vents perduts podrien marcirte la butat
i els crits profans del poble no't deuen aixordar.
Les queixes dels famèlics per tu no sonaràn,
ni d'ls soldats que moren el terrorífic plany.
Però arribarà l'hora, bé l'hora arribarà
i tes finestres closes a estelles saltaràn.
Com una immensa onada la veu s'elevàrà,
la veu d'aquelles turbes que ignoren la pietat
i sobre'ls teus tapicots i els rics encoïtinats
per la finestra oberta, oh pahorós esglai!
els caps de tes cambres per terra botaràn,
i els ulls badats vidrosos en l'ombra passarà
d'una agonia horrible i d'un suprem espant
sobre'ls ulls de nimfa i er sempre es fixaràn...
Desfetes cabelleres i bucs ideals,
com a serpents innobles arreu s'espargiràn,
i els seus ricets aurífics ajuntarà la sang
la negra sang fumosa, perdent-se entre'ls bassals.
I tu, la bella reina, le jove celestial,
sobre tot coll fluïssim, més que'l d'un eigne blanc,
una fredor hùmda, sanznosa, de tallant,
entre cafreis de febre, corpresa sentiràs...

Vindrà, vindrà, vindrà
el terrible dia de la revolta;
vindrà, vindrà, vindrà,
i la rossa testa rodolarà.

I en la gran plaça ombrosa de sota'l teu palau,
sobre la sang perduda i els membres bategants,
al clar de les fogueres les turbes dançaràn.
I masgades testes, morades, degotant,
el cim de llargues piques per tot passejaràn,
sobre'ls carrers fangosos, entre frenètics clams.
Crineres espargides, com a trofeus reials,
la sanguinosa terra per tot agranaràn,
a la rojor d'antorxes i teles crepitants.
La flama dels incendis pel vent serpejarà.
I els pits que's deixen veure sota'ls gipons badats,
els túrgids pits que mostren finor de lliris blancs,
eclataràn en vives roselles flamejants.
I de les roges turbes l'esgarriós eixam,
revolta venjadora que aixeca les ciutats
i les nacions trastoca d'un cap a l'altre cap,
damunt les carns fumoses elevarà son cant...

Vindrà, vindrà, vindrà
el terrible dia de la revenja;
vindrà, vindrà, vindrà,
i la rossa testa rodolarà.

GABRIEL ALOMAR.

Crònica de teatres

El vaudeville en català

Altra vegada estem en l'èxit de vaudeville que's manifesta per la actuació de dues companyies i que ja ha tingut, a Barcelona, altres temporades de la meteixa acceptació popular i entusiasta.

Hem de creure que a aquesta bona acollida hi contribueix, en primer lloc, el to pujat de les obres que formen el repertori d'aquestes campanyes teatrals.

El to pujat, que no's concreta pas a l'assumpte, sinó que s'extén a les situacions, als xistos i a la indumentaria.

Encara que'ns sàpiga greu de debò i ens dolgui confessar-ho, arribem a creure que aquest motiu no és el principal, sinó l'únic.

Els vaudevilles que s'han trasplantat a la escena catalana careixen, en la seva immensa generalitat, del caràcter propi del gènere, i que guarden en el seu original, abans de que'ls nostres traductors hi hagin posat llurs mans *pecadores*.

Un ús abusiu i barroer de l'idioma es presta fàcilment a fer-ne una obra senzillament pornogràfica, que ve a escaure a la mida als gustos malsans del públic.

Així s'explica que'ls vaudevilles no més tinguin els seus grans èxits en català, i que totes les tentines fetes en castellà donquin per resultat una ràpida transgressió a la comèdia frívola i alegre.

També això es comprèn desseguida si es té en compte la veritable essència del vaudeville francès i els elements que li pot infundir el